

ผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

ประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

สถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาระบุไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีการกำหนดกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบบริหารคุณภาพ ตลอดจนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในและประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ มีผลลัพธ์ในเกณฑ์ดี

ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีมาตรฐาน เข้มแข็ง ยั่งยืน และมีประสิทธิภาพตลอดจนให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ จึงได้จัดโครงการประกวดผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพ และการนำเอาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ไปสู่การปฏิบัติ โดย ปีการศึกษา 2554 นี้ได้แบ่งประเภทของผลงานที่ส่งเข้าประกวด ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1.Excellence for teaching 2.Excellence for research 3.Excellence for community service ซึ่งทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา จะเน้น value creation ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า เช่น การสร้างอัตลักษณ์นักศึกษา (Student character), การสร้างโอกาสในการแข่งขันตลาดงานผ่าน Student value added และด้านที่ 4.Excellence for quality management ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร มีผลงานที่ส่งเข้าประกวดมากมายและแต่ละผลงานมีผลการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทั้งนี้กรรมการได้พิจารณาคัดเลือกผลงานที่โดดเด่น จำนวน 11 ผลงาน สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ จึงเห็นสมควรให้รวบรวมผลงานแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ประจำปี 2555 ไว้ในเล่มนี้และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานและองค์กรอื่นๆต่อไป

สำนักงานและประเมินคุณภาพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

	หน้า
คำนำ	1
ผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)	
ด้าน Excellence for teaching	
1. โครงการ Research Fantasia : คณะทันตแพทยศาสตร์	4
2. กลยุทธ์การส่งเสริมคณาจารย์ ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : คณะสาธารณสุขศาสตร์	9
ด้าน Excellence for research	
1. การจัดการเชื้อพันธุกรรม การพัฒนาพันธุ์ของข้าวโพดข้าวเหนียวและข้าวโพดหวาน และการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพของข้าวโพดข้าวเหนียว : ศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน คณะเกษตรศาสตร์	15
ด้าน Excellence for community service	
1. โครงการเภสัชกรประจำครอบครัวและการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม : สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน (ร้านยา) คณะเภสัชศาสตร์	21
2. การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตสารสกัดไล่แมลงเพื่อเกษตรปลอดภัยในชุมชน : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์	26
ด้าน Excellence for quality management	
1. ปรับปรุงดัดแปลงรถบัสเป็นรถสุขาเคลื่อนที่ : ฝ่ายพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน กองอาคารและสถานที่	31
2. การกำหนดมาตรฐานบันทึกภาระงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ : คณะเภสัชศาสตร์/ศูนย์ปฏิบัติการ เทคโนโลยีสารสนเทศ	35
3. การพัฒนาด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) : คณะเภสัชศาสตร์	40
4. ระบบการรายงานข้อมูลสารสนเทศด้านการใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ : คณะเภสัชศาสตร์	45

สารบัญ

	หน้า
5. การสนับสนุนการบริหารงานวิจัย และบริการทางวิชาการ : หน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์	49
6. โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้นักศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน : คณะสาธารณสุขศาสตร์	54

ชื่อกระบวนการ: โครงการ Research Fantasia คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะ/หน่วยงาน คณะทันตแพทยศาสตร์

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

ฝ่ายวิจัย บัณฑิตศึกษาและวิเทศสัมพันธ์ คณะทันตแพทยศาสตร์

ผู้จัดการสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โทรศัพท์ 043-202405 (ต่อ 11123) **โทรสาร** 043-202862

E-mail address: kitsir@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for teaching

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นมุ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยแบบบูรณาการ ตลอดจนให้การสนับสนุนการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ งานวิจัยที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ และคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม และมุ่งเน้นให้เกิดการนำผลการวิจัยและพัฒนาที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในฐานะที่เป็นองค์กรภาครัฐ และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจด้านการวิจัยเป็นหนึ่งในภารกิจหลัก มีคณาจารย์ และนักศึกษาจากสาขาวิชาต่างๆ ที่ผลิตผลงานวิจัย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาองค์ความรู้ ภายใต้กรอบที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งการเผยแพร่ผลงานวิจัยในเวทีระดับนานาชาติเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งสำหรับการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อให้งานวิจัยได้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในแวดวงวิจัย และส่งเสริมให้เกิดการต่อยอดและการปรับปรุงมาตรฐานงานวิจัยให้ดีขึ้น

คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดการเรียนการสอนวิชาโครงการวิจัยทางทันตกรรม (555 521 และ 555 621 รวม 2 หน่วยกิต) เพื่อให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการทำวิจัย ครอบคลุมการ ตั้งแต่การจัดทำโครงร่างวิจัยเพื่อขอทุนและขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ผล การจัดทำบทความวิจัยและการนำเสนอผลงาน โดยมีโครงการวิจัยที่ดำเนินการมากกว่า 20 โครงการต่อปีการศึกษา อย่างไรก็ตาม ผลงานดังกล่าวยังไม่ได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในเวทีระดับชาติหรือนานาชาติด้วยภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่การเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณะนั้นถือเป็นกระบวนการที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าขั้นตอนอื่นๆ ของการทำวิจัยเลย ดังนั้น ฝ่ายวิจัยฯ จึงเห็นควรให้มีการจัดแข่งขันการนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตขึ้น ภายหลังจากที่นักศึกษาได้นำเสนอในรายวิชาตามเกณฑ์ของหลักสูตรแล้ว ประกอบกับทุกๆ ปี ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยได้

ร่วมมือกับบริษัทเอกชนในการจัดการประกวดการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเวทีให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ฝึกการนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ ฝึกความกล้าแสดงออก และเพื่อค้นหาตัวแทนนักศึกษาไปนำเสนอผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ ดังนั้นคณะทันตแพทยศาสตร์ จึงเห็นว่าโครงการประกวดนี้เป็นแนวทางหนึ่งในการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในงานวิจัยเพื่อเข้าร่วมแข่งขันในการประกวดดังกล่าว ซึ่งการจัดประกวดการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษนี้เป็นการสร้างบรรยากาศการนำเสนอผลงานวิจัยที่ดี และเป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการฯ ที่ได้กำหนดไว้

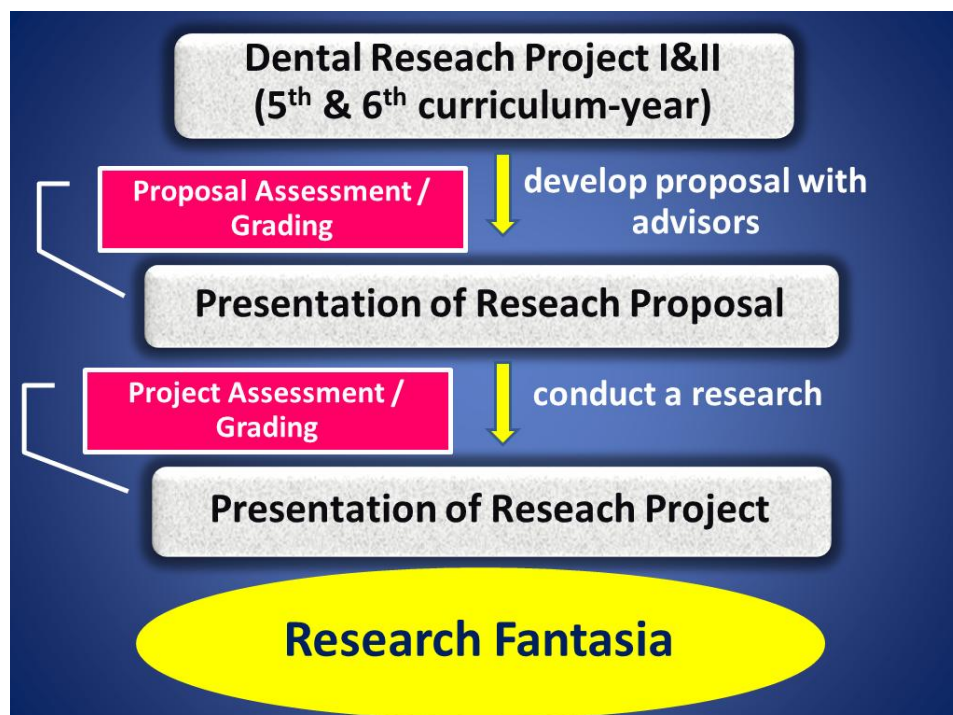
ปีที่เริ่มกระบวนการ

ปีการศึกษา 2552 – 2555 (Research Fantasia Season I-IV)

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการวิจัยทางทันตกรรม โดยมีเวทีนำเสนอผลงานวิจัยในอีกรูปแบบหนึ่ง โดยใช้ภาษาอังกฤษ ในบรรยากาศผ่อนคลาย สนุกสนาน
2. เป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือก น.ศ. เป็นตัวแทนคณะฯ ในการประกวดงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ
3. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของ น.ศ. สอดรับกับนโยบายในการเตรียมความพร้อมสู่ AEC

กระบวนการดำเนินงาน

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

1. นักศึกษาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ
2. นักศึกษาได้รับรางวัลการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ
3. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมของนักศึกษา คณาจารย์และผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการสมัครเพื่อไปนำเสนอผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ ซึ่งคณะให้การสนับสนุนทุกปี

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ
2. ผู้บริหารให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และเข้าร่วมกิจกรรมประกวดทุกครั้ง
3. คณาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการวิจัยและนำเสนอผลงานเข้าร่วมกิจกรรม และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะนักศึกษาในการปรับปรุงงานวิจัยและการนำเสนอ
4. ฝ่ายวิจัยของคณะฯ มีการถ่ายทอดและทำความเข้าใจให้บุคลากรในคณะฯ ได้รับรู้ถึงความสำคัญของโครงการ และร่วมกันช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์และความมั่นใจในการประกวด อีกทั้งคณาจารย์ยังมีความเป็นกันเองและตั้งใจสอน ทำให้นักศึกษาไม่มีความวิตกกังวลใดๆ และตั้งใจในการฝึกซ้อมก่อนการเข้าประกวด
5. มีบัณฑิตรุ่นพี่ที่เคยได้รับรางวัลจากการประกวด The Student Clinician Program ระดับตัวแทนประเทศไทยร่วมเป็นกรรมการพี่เลี้ยงทำให้นักศึกษามีตัวอย่างที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจ

การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ

1. มีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง
2. เพิ่มระยะเวลาในการฝึกซ้อมของนักศึกษา
3. อาจารย์พี่เลี้ยงของโครงการทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
4. โครงการเพาะต้นกล้านักศึกษาทันตแพทย์เพื่อพัฒนางานวิจัย
แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. เพิ่มระยะเวลาในกระบวนการฝึกซ้อมการนำเสนอของนักศึกษาให้ยาวนานขึ้น
1. มีอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์มากขึ้นและร่วมทำงานกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับแนวคิดที่หลากหลายในการนำไปใช้ในการประกวดในเวทีระดับชาติหรือนานาชาติ

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างจำกัด เนื่องจากนักศึกษามีเวลาน้อยและจะเป็นเวลาที่ต่อเนื่องกับการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรม

ชื่อกระบวนการ: กลยุทธ์การส่งเสริมคณาจารย์ ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

คณะสาธารณสุขศาสตร์

คณะ/หน่วยงาน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการ

วิชาการ และคณะผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนทุกท่าน

โทรศัพท์ 043 - 362077 โทรสาร 043 - 347058

E-mail address: panban@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for teaching

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

แนวทางการจัดการศึกษา ในหมวด 4 ตามมาตรา 30 ของ พ.ร.บ. พ.ศ. 2542 ระบุให้ส่งเสริมผู้สอนให้สามารถใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) การทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) เป็นการพัฒนาการเรียนการสอน หรือการประเมินผลเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยในรูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักศึกษา กระบวนการสอนหรือวิธีการสอนใหม่ ๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงจัดเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาทักษะ กระบวนการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นการนำเอากระบวนการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ วิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ กระบวนการวิจัยนำไปสู่การค้นหาวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอนที่เป็น พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาที่มุ่งให้ บัณฑิตบรรลุตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้าน ทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ซึ่งเป็นหัวใจ สำคัญของการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student center) โดยใช้วิธีการสอนรูปแบบใหม่และนำไปใช้กับผู้เรียนโดยใช้กระบวนการทำเป็นวิจัยในชั้นเรียน เพื่อหา คำตอบว่าเหมาะสมหรือที่สามารถใช้พัฒนานักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะบรรลุตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิทั้ง 5 ด้าน

สืบเนื่องจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ โดยฝ่ายวิชาการและฝ่ายวิจัยได้ร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการทำให้วิจัยในชั้นเรียนเพื่อการเรียนรู้แก่นักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 -2555 ในรายวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การใช้กระบวนการคิดที่มีเหตุและผลบนฐานของข้อมูล(Evidence-based) เป็นฐานในการเรียนรู้ เกิดความรู้และเกิดปัญญา ใช้กระบวนการวิจัยในการส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลงานสร้างสรรค์นวัตกรรมในสาขาวิชาชีพสาธารณสุข อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนและพัฒนาสมรรถนะในวิชาชีพของผู้เรียนต่อไป

ปีที่เริ่มกระบวนการ

พ.ศ.2552-2555	
2552	อาจารย์ 48 คน เริ่มทำ 1 คน 1 เรื่อง
2553	อาจารย์ 48 คน 11 คน 13 เรื่อง
2554	อาจารย์ 50 คน ทำวิจัย 9 คน 12 เรื่อง
2555	อาจารย์ 52 คน ทำวิจัย 4 คน 4 เรื่อง
2556	ทำต่อเนื่อง

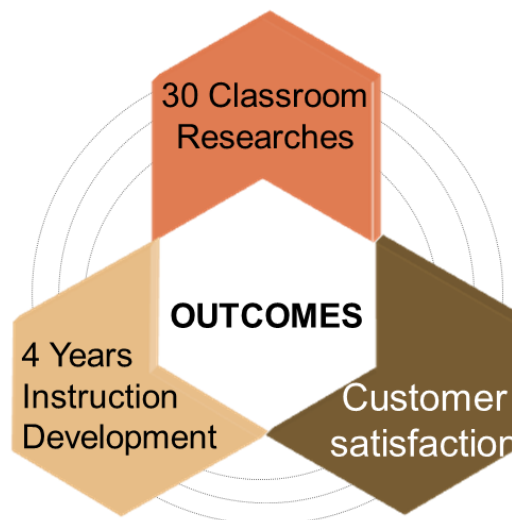
วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาคณาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

กระบวนการดำเนินงาน

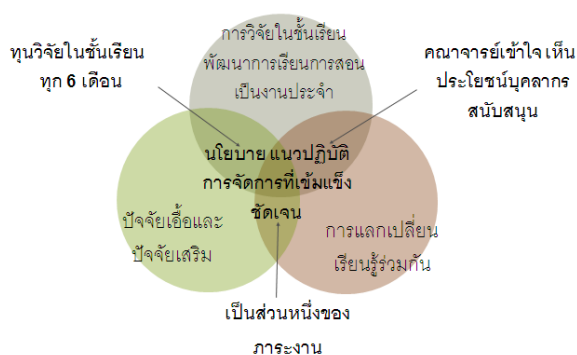

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. การทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เพื่อพัฒนาการ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง คณะสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน โดยต้องการให้เกิด Concept ที่ว่า “การผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผู้สอนควรบูรณาการงานวิจัยในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นงานประจำ”

2. ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมแรง ได้แก่ ทุนสนับสนุนการทำวิจัย ขั้นตอนการรับทุนที่ชัดเจน แบบฟอร์มการขอทุน การประเมินภาระงาน และความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินทุน แบบฟอร์มการนำเสนอการพัฒนาการเรียนการสอน ภายหลังได้รับผลการประเมินจากการกู้เรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน และทำต่อเนื่องมา 4 ปี อย่างสม่ำเสมอ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์แต่ละคนที่น่าเสนอผลงานอย่างต่อเนื่อง เป็นแรงกระตุ้นให้อาจารย์ท่านอื่นต่อไป

4. นโยบาย แนวปฏิบัติ และ การจัดการที่มีความเข้มแข็งชัดเจน นำทีมผู้บริหารและคณะทำงาน/คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องมีความเข้มแข็ง เสียสละอุทิศเวลาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นกลยุทธ์หลักต้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนใหม่ ๆ

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. จัด Workshop พัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน ก่อนเปิดภาคเรียนล่วงหน้าก่อนอย่างน้อย 2-3 เดือน เพื่อเตรียมเขียนโครงการวิจัย สร้างและพัฒนาเครื่องมือ ขอบทุนฯ เป็นต้น
2. ปรับรูปแบบการส่งผลงานการขอทุนสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน จากรายงานฉบับสมบูรณ์เป็นบทความที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ เนื่องจากภาระหน้าที่จัดทำรายงานวิจัยส่งตามกำหนดต้องใช้เวลายาวอย่างน้อย 2-3 เดือน
3. การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการวิจัยในชั้นเรียน ควรมีเวทีเสวนาวิชาการ/Facebook ให้ผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มขึ้น
4. คณะฯ ทำหน้าที่ประเมินบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบ มคอ. 5 ในรายวิชาที่มีการวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. ผลงานการถอดบทเรียน KM การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ขาดผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการ
2. ข้อจำกัดด้านเวลา ในการทำวิจัยในชั้นเรียน 6 เดือน ควรปรับให้ยืดหยุ่นได้ เพราะอาจารย์บางท่านภาระงานอื่นมาก ส่งรายงานไม่ทัน

ชื่อกระบวนการ : การจัดการเชื้อพันธุ์กรรม การพัฒนาพันธุ์ของข้าวโพดข้าวเหนียวและข้าวโพดหวาน และการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพของข้าวโพดข้าวเหนียว

คณะ/หน่วยงาน ศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

รศ.ดร.กมล เลิศรัตน์ ผศ.ดร.พลัง สุริหาร ดร.จิรวัฒน์ สนิทชน

รศ.ดร.เพชรรัตน์ ธรรมเบญจพล ผศ.ดร.รัชฎา ตั้งวงศ์ไชย และผศ.ดร.จันทน์ อริยะพงศ์สรรค์

โทรศัพท์/โทรสาร 0 4320 2696 **E-mail address** kamol9@gmail.com

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for research

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ข้าวโพดรับประทานฝักสด ชนิดที่สำคัญได้แก่ ข้าวโพดเทียน ข้าวโพดข้าวเหนียว ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดหวานพิเศษหรือซูเปอร์สวีท และข้าวโพดฝักอ่อน ส่วนใหญ่ของข้าวโพดดังกล่าวยกเว้นข้าวโพดหวาน เกษตรกรไทยปลูกเป็นการค้ามาเป็นเวลานานแล้ว เป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรในชนบท โดยเฉพาะในเขตที่มีน้ำ เพราะปลูกง่าย มีความเสี่ยงต่ำ ใช้สารเคมีน้อย และส่วนของต้นใบที่เหลือใช้ประโยชน์สำหรับการเลี้ยงสัตว์ได้ดี นอกจากนี้ ประเทศไทยมีการส่งออกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานพิเศษที่ปรับปรุงพันธุ์ในประเทศไทย โดยภาคเอกชน ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้กับประเทศ

คุณลักษณะสำคัญของพืชพันธุ์ดีที่ผู้บริโภครและผู้ปลูกต้องการ คือ มีคุณภาพในการรับประทานดีผลผลิตสูง ต้านทานโรคและแมลง และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี นอกจากนี้ พันธุ์ใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่สร้างขึ้นมาได้ก่อนคู่แข่งหรือที่คู่แข่งไม่มี ก็จะมีโอกาสทางการตลาดมากกว่าการสร้างพันธุ์ข้าวโพดพันธุ์ใหม่เพื่อการส่งออก นักปรับปรุงพันธุ์จะต้องทราบถึงลักษณะที่ผู้บริโภครและผู้ปลูกต้องการ สภาพแวดล้อมของแหล่งผลิตและปัญหาการผลิตในพื้นที่เป้าหมายโดยเฉพาะเรื่องโรคและแมลง

หัวใจของความสำเร็จในการสร้างพันธุ์ใหม่ของพืชอยู่ที่เชื้อพันธุ์กรรม ที่ต้องมีความหลากหลายทั้งเชื้อพันธุ์กรรมที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองที่เกษตรกรยังใช้ปลูกอยู่ ซึ่งพบว่าประเทศจีน พม่า ไทยและเวียดนาม เป็นแหล่งปลูกและแหล่งเชื้อพันธุ์ที่สำคัญของข้าวโพดฝักสดโดยเฉพาะข้าวโพดเทียนและข้าวโพดข้าวเหนียว ที่มีความหลากหลาย ทั้งขนาดฝัก รูปทรงฝัก สีเมล็ด และจำนวนแถวของเมล็ดในฝัก เช่น ฝักเล็ก เมล็ดสีขาว สีเหลือง และสีดำ เป็นต้น และเชื้อพันธุ์กรรมที่เป็นพันธุ์การค้าของประเทศต่างๆ ก็ได้พัฒนามาจากพันธุ์พื้นเมืองให้มีลักษณะต่างๆ ตีขึ้นเป็นตามความต้องการของผู้บริโภคและผู้ปลูก ตัวอย่างเช่น ข้าวโพดซูเปอร์สวีทของสหรัฐอเมริกาพันธุ์ Mirai, Extra-tender และ Northern xtra-sweet เป็นต้น เป็นพันธุ์ใหม่ที่มีคุณภาพในการรับประทานดีมากและมีความต้านทานหรือทนทานโรคที่สำคัญหลายโรคพร้อมกัน

จากความหลากหลายของเชื้อพันธุ์ ดังกล่าว หากนำมาสร้างพันธุ์ใหม่โดยการผสมข้ามระหว่างข้าวโพดข้าวเหนียว ข้าวโพดเทียน กับข้าวโพดซูเปอร์สวีท ที่มีคุณภาพสูง ตันเตี้ย ผลผลิตสูงและทนโรคจากสหรัฐอเมริกาแล้ว จะสามารถคัดเลือกพันธุ์ใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายของรูปทรงฝักและสีเมล็ด มีคุณภาพในการรับประทานดี ต้านทานโรค ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ซึ่งนอกจากได้พันธุ์ใหม่แล้ว ยังเป็นการเพิ่ม/สร้างทางเลือกใหม่สำหรับผู้ปลูก โรงงานแปรรูปได้แก่ ผลิตภัณฑ์แช่เยือกแข็งทั้งฝัก ที่บรรจุข้าวโพดอย่างน้อยสามฝักต่อถุง โดยแต่ละฝักมีสีแตกต่างกัน (ขาว เหลืองและสลัดสี) และผู้บริโภคและยังเป็นการสร้างโอกาสด้านการตลาดเพิ่มขึ้นด้วย

ในการแข่งขันเพื่อสร้างพันธุ์ใหม่กับบริษัทระดับนานาชาติขนาดใหญ่ของต่างประเทศ ที่มีทรัพยากรพร้อมเพียงทุกด้าน หากจะทำให้ประสบความสำเร็จจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ปรับปรุงพันธุ์ที่มีความสามารถสูง มีเครือข่ายความร่วมมือในการปรับปรุงพันธุ์ที่เข้มแข็ง ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในหลายๆด้าน ได้แก่ การทดสอบพันธุ์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องตลาด ผู้บริโภคในประเทศและ/หรือพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการจำหน่ายพันธุ์ เป็นต้น สำหรับบทบาทสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการก็คือ

การจัดการเชื้อพันธุกรรมที่ได้แก่การจัดหา ทดสอบและเก็บรวบรวมเชื้อพันธุกรรม การสร้างประชากรพื้นฐานและ/หรือสายพันธุ์ใหม่ๆที่มีลักษณะใหม่ๆ รวมทั้งการค้นคว้าหาเทคนิควิธีการปรับปรุงพันธุ์ใหม่ๆ ส่งต่อให้ภาคเอกชนนำไปพัฒนาเป็นพันธุ์การค้าต่อไป

ศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ทำการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวและข้าวโพดหวานพิเศษมาตั้งแต่ปี 2528 โดยเน้นการสร้างพันธุ์ที่มีลักษณะใหม่ๆ ได้แก่ คุณภาพในการรับประทานดีขึ้น เน้นให้มีความหวานและความนุ่มเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากความเหนียวที่มีอยู่แล้ว โดยการใช้ประโยชน์จากยีนร่วม ให้ฝักมีลักษณะที่หลากหลายได้แก่ เมล็ดมีสีขาว สลับลี (เหลืองสลับลี) และสีเหลือง ฝักมีหลายขนาด ฝักเล็ก (เหมือนข้าวโพดเทียน) ฝักกลาง และฝักใหญ่ และมีลักษณะอื่นที่สำคัญ ได้แก่ ทนทานต่อโรค ต้นเตี้ย เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกให้กับทั้งผู้บริโภคและผู้ปลูก

การเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตร โดยการพัฒนาสินค้าอาหารให้เป็นสินค้าอาหารเพื่อสุขภาพและอาหารเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับกระแสดemandความต้องการของผู้บริโภคทั้งของไทยและต่างประเทศ ที่ต้องการอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยลดความเสี่ยงหรือช่วยป้องกันโรคเรื้อรังหรือที่รู้จักกันดีในวงการสาธารณสุขในชื่อของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่ได้แก่ เบาหวาน หัวใจและหลอดเลือด มะเร็งบางชนิดและโรคอ้วน รวมทั้งลดโรคความจำเสื่อม ซึ่งมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้ชีวิตของคนไทย ประกอบด้วย การใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบและแออัดอยู่ในเมืองที่ก่อให้เกิดความเครียด การเคลื่อนไหวร่างกายน้อยลง ขาดการออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่ไม่ถูกต้อง โดยรับประทานอาหารที่ให้พลังงานสูง อาหารหวาน มัน เค็มเพิ่มขึ้น แต่รับประทานผักและผลไม้ต่ำกว่า 400 กรัมต่อคนต่อวัน ที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่แนะนำโดยองค์การอาหารและเกษตรของสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลกเพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากการเป็นโรคเรื้อรังดังกล่าว

สำหรับแนวทางการพัฒนาอาหารเพื่อสุขภาพนั้น ทางศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และโครงการมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีนักวิจัยจากคณะเกษตรศาสตร์คือ รศ.ดร.กมล เลิศรัตน์ ผศ.ดร.พลัง สุริหาร ดร.จิรวัฒน์ สนิทชน และ รศ.ดร.เพชรรัตน์ ธรรมเบญจพล และจากคณะเทคโนโลยี คือ ผศ.ดร.รัชฎา ตั้งวงศ์ไชย และผศ.ดร.จันทน์ อริยะพงศ์สรรค์ พร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัยที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ได้ดำเนินการโดยแบ่งการทำงานออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นการพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์ใหม่ที่มีเมล็ดและช่งสีม่วง โดยได้พัฒนาขึ้นมา 2 พันธุ์คือข้าวโพดข้าวเหนียวข้าวดำ ที่เป็นพันธุ์ผสมปอละหรือพันธุ์ผสมเปิดที่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองได้ และพันธุ์ข้าวดำหวาน ที่เป็นพันธุ์ลูกผสมที่มีเมล็ดข้าวโพดหวานสีม่วงแทรกปนอยู่กับเมล็ดข้าวโพดข้าวเหนียวสีม่วง แต่พันธุ์นี้ไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองได้ และขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาด้านแบบของผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพเพื่อการใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคระดับครัวเรือนและเป็นการค้าในระดับท้องถิ่น โดยเป็นการนำเมล็ด ช่งและไหมของข้าวโพดพันธุ์ใหม่ทั้งสองพันธุ์มาใช้ประโยชน์ จนพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้ถึง 6 ชนิดคือ ข้าวโพดคั่ว น้ำข้าวโพดม่วง น้มนมข้าวโพดม่วง เมล็ดข้าวโพดทอดกรอบ (คอนันท์) ลูกก๊วนผสมคอนันท์ และเค้กเนยสดใส่คอนันท์ เป็นผลสำเร็จ

ในเรื่องการเผยแพร่พันธุ์นั้น ทางศูนย์วิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชฯ ได้เริ่มเผยแพร่พันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวข้าวดำพันธุ์ผสมเปิดพร้อมกับวิธีการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ ไปให้เกษตรกรรายย่อยนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคระดับครัวเรือนและเป็นการค้าในระดับท้องถิ่นไปแล้วเริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม 2555 ส่วนการฝึกอบรมวิธีการแปรรูปได้ทำไปแล้ว 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 สำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ครั้งที่ 2 สำหรับผู้แทนกลุ่มเกษตรกรจาก 5 จังหวัด คือเลย สกลนคร นครพนม สุนทร และอุบลราชธานี ภายใต้โครงการ ฝายชุมชนและผู้ด้อยโอกาส ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสังคม ของสวทช. ทั้ง 2 ครั้ง ได้จัดขึ้นที่คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และครั้งที่ 3 ได้จัดฝึกอบรมให้กลุ่มแม่บ้านนิคมหนองบัว ต.หนองฮี อ.ห้วยผึ้ง จ.กาฬสินธุ์ และจะจัดครั้งที่ 4 ในงานเกษตรภาคอีสานช่วงปลายเดือนมกราคม 2556 ที่จะถึงนี้ นอกจากจัดฝึกอบรมในเรื่องการแปรรูปแล้ว ยังได้ทดสอบการยอมรับของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ โดยใช้เวทีการสัมมนาวิชาการต่างๆ ทั้งระดับชาติและนานาชาติในประเทศไทยจำนวน 5 ครั้งปรากฏว่าผู้บริโภคให้การตอบรับผลิตภัณฑ์ต่างๆด้วยดี ซึ่งแสดงถึงโอกาสด้านการตลาดอย่างมาก

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. เพื่อสร้างนักปรับปรุงพันธุ์พืชในระดับ ปริญญาโท-เอก
2. เพื่อสร้างพันธุ์ข้าวโพดที่มีความหลากหลายของลักษณะต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร เอกชนหรือหน่วยงานที่สนใจ

กระบวนการดำเนินงาน

1. วางแผน
2. ดำเนินการสร้างนักศึกษา 1 คน ต่อ 1 พันธุ์หรือ 1 วิธีการหรือ 1 ถึง 2 papers
3. นำพันธุ์ดี ผลิตภัณฑ์ดี หรือวิธีการดี เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ผู้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คุณสมเกียรติ ดวงมณี นายอำเภอห้วยผึ้ง (กลาง) เปิดงานการฝึกอบรมและถ่ายรูปร่วมกับ รศ.ดร.กมล เลิศรัตน์ (ที่ 4 จากซ้าย) ผศ.ดร.พลิง สุริหาร (ที่ 5 จากซ้าย) และดร.พัชริน สงศรี (ที่ 1 จากซ้าย) เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2555

กลุ่มแม่บ้านนิคมหนองบัว ต.หนองฮีบุตร อ.ห้วยผึ้ง จ.กาฬสินธุ์ ที่เข้าได้รับการฝึกอบรมพร้อมกับวิทยากร

ผู้บริโภครุ่นใหม่ (นักเรียน) ให้ความสนใจการแปรรูปน้ำข้าวโพดจากข้าวโพดข้าวเหนียวข้าวก่ำ

กลุ่มแม่บ้านนิคมหนองบัว ต.หนองฮีบุตร อ.ห้วยผึ้ง ให้การตอบรับดีมาก

ผู้บริโภครุ่นใหม่ (นักเรียน) ชิมผลิตภัณฑ์จากข้าวโพด
และให้การตอบรับดี

กลุ่มแม่บ้านชิมผลิตภัณฑ์ก่อนการฝึกอบรม

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

1. ได้ผลิตนักศึกษา ทั้งระดับปริญญาโทและเอก และได้ผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ
2. ได้ผลงานต้นแบบงานสร้างนวัตกรรม จากเชื้อพันธุกรรม สู่พันธุ์พืชและผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม
3. ได้สร้างทีมงานวิจัยแบบบูรณาการ จริง

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. การทำงานแบบสหสาขาวิชา จากต้นน้ำไป กลางน้ำ สู่ปลายน้ำ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยี เกษษศาสตร์ และคณะแพทย ศาสตร์
2. แหล่งเงินทุนวิจัย ต่างๆ
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. ปัจจุบัน สามารถสร้างต้นแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์การนำข้าวโพดสีม่วง ไปถ่ายทอดสู่ระดับชุมชน คือ หมู่บ้าน ห้วยผึ้ง จ.กาฬสินธุ์
2. เพื่อรองรับการผลิตระดับอุตสาหกรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวโพดข้าวเหนียวทอดกรอบและชาไหมข้าวโพดขึ้นมา เพื่อประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม
3. ซึ่งทางคณะเกษตรศาสตร์ จะพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดสีม่วงให้มีความสีม่วงเข้ม คณะเทคโนโลยี จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ และตรวจสอบสารที่มีอยู่ ส่วนเภสัชศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ จะนำไปผลิตเครื่องสำอางและ/หรือ ทดสอบ ความเป็นประโยชน์ต่อสัตว์ทดลอง ต่อไป

ชื่อกระบวนการ: โครงการเภสัชกรประจำครอบครัวและการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

คณะ/หน่วยงาน สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน (ร้านยา) คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

รศ.ภญ.สุณี เลิศสินอุดม ผู้จัดการสถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

E-mail address parmpinpun@yahoo.com

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for community service

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

เภสัชกรเป็นวิชาชีพที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเภสัชกรในร้านยาประชาชนส่วนใหญ่จะเลือกรับบริการทางสุขภาพเบื้องต้นที่ร้านยาใกล้ชุมชนของตนเอง จากการเยี่ยมบ้านโดยเภสัชกรชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบปัญหาจากการใช้ยา 2.5 ปัญหาต่อคน ในการเยี่ยมบ้านครั้งแรกและจำนวนปัญหาต่อผู้ป่วยลดลงในการเยี่ยมครั้งที่ 3 เป็น 2 ปัญหาต่อคน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาความร่วมมือในการใช้ยา จากการดูแลของเภสัชกรชุมชนโดยการเยี่ยมบ้านทำให้ผู้ป่วยให้ความร่วมมือในการใช้ยาดีขึ้นระดับความดันโลหิตดีขึ้น นอกจากนี้ประชาชนที่ได้รับการดูแลได้ถูกส่งต่อเพื่อรับการรักษาที่เหมาะสมต่อไปและแพทย์ได้แก้ไขปัญหาของผู้ป่วยตามคำแนะนำของเภสัชกร ดังนั้นหากเภสัชกรร้านยาให้การดูแลและใส่ใจสุขภาพของประชาชนในชุมชนได้ดี การให้การรักษาที่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาจากการใช้ยาของผู้ป่วยก็จะเกิดขึ้น นอกจากนี้การตรวจคัดกรอง เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเห็นถึงความเสี่ยงได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเภสัชกรร้านยาเป็นบุคลากรสาธารณสุข ที่สามารถช่วยเฝ้าระวังและให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงได้ ส่งผลให้สามารถลดอุบัติการณ์ของการเป็นโรคดังกล่าวได้ และกรณีผู้ป่วยที่ขาดการรักษาต่อเนื่อง การตรวจคัดกรองดังกล่าว ยังสามารถช่วยทำให้ผู้ป่วยตระหนักถึงความสำคัญของการไปติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ด้วยความตระหนักในความสำคัญของบทบาทเภสัชกรดังกล่าว สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับเครือข่ายร้านยา จึงจัดทำโครงการเภสัชกรประจำครอบครัวและการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยเครือข่ายร้านยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นขึ้น

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. ให้การดูแลทางสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชนทั้งที่เป็นผู้ป่วย ประชาชนที่มีความเสี่ยงในการเกิดโรคและประชาชนที่สุขภาพดี โดยเภสัชกรประจำครอบครัว เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงระบบให้บริการสาธารณสุขอย่างเต็มที่
2. เพื่อค้นหาปัญหาด้านการใช้ยาและการดูแลการใช้ยาอย่างต่อเนื่องตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
3. เพื่อส่งต่อผู้ป่วย ให้ได้รับการรักษาที่เหมาะสม
4. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพไปในทางที่เหมาะสม
5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของวิชาชีพเภสัชกรในการบริหารผู้ป่วยร่วมกับสหวิชาชีพอื่น จนพัฒนาเป็นต้นแบบระบบบริการสาธารณสุขในรูปแบบ เภสัชกรประจำครอบครัวในจังหวัดขอนแก่น
6. เพื่อให้นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ได้เรียนรู้การประกอบวิชาชีพจากสิ่งที่เป็นจริง

การดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA และความยั่งยืน

ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

1. ผลลัพธ์ทางคลินิกของผู้ป่วยดีขึ้น
2. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาของผู้ป่วยได้
3. ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ
4. เกิดระบบสุขภาพต้นแบบที่ยั่งยืน

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. ความร่วมมือที่ดีของทีมงานเยี่ยมบ้านทุกคน
2. ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์เป็นแรงบันดาลใจให้งานสำเร็จ
3. ความเสียสละเวลาในการออกเยี่ยมบ้าน เช่น การเยี่ยมบ้านในวันหยุดราชการ
4. การให้ความร่วมมืออันดีของผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. ควรมีการสร้างเครือข่ายในการออกเยี่ยมบ้านกับร้านยาคุณภาพร้านอื่นๆ ใน จ.ขอนแก่น เพิ่มเติม
2. ควรมีการออกเยี่ยมบ้านพร้อมกันกับสหวิชาชีพอื่นๆ บ่อยครั้งขึ้น เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาโดยองค์รวม

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. ขาดอัตรากำลังในการออกปฏิบัติงาน
2. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนที่เพียงพอ
3. ช่วงเวลาในการออกปฏิบัติงานน้อยหรือไม่ตรงกันระหว่างร้านยาและศูนย์แพทย์
4. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ในแต่ละร้านยาหรือองค์กรยังมีน้อย
5. การพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นในการออกปฏิบัติงานแก่เภสัชกรยังน้อยเกินไป

ตาราง ตัวอย่างปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และผลของการแก้ปัญหาในผู้ป่วยแต่ละราย

ผู้ป่วย	ปัญหาของผู้ป่วย	การแก้ปัญหา		ผลของการแก้ปัญหา
		กับผู้ป่วย	ส่งต่อ PCU	
1. รายที่ 1	-ยาไม่พอถึงวันนัด -เก็บยาสลับของกัน -ไม่ รับประทานยา Ferrous sulfate เพราะกลัว ท้องเสีย	-จัดยาให้แก่ผู้ป่วยและแนะนำการเก็บที่ เหมาะสม -แนะนำให้รับประทานยาดังกล่าว	-ส่งต่อเพื่อรับยาโรคเกาต์เพิ่มเติม	-ได้รับยาตามที่ควรได้รับ -ไม่เกิดปัญหาอีก -ผู้ป่วยร่วมมือและไม่เกิดผลข้างเคียงจากยา
2. รายที่ 2	-ไม่ได้รับยาที่ควรได้รับคือ simvastatin -ได้รับยาซ้ำซ้อน จากหลายโรงพยาบาล ขาดยา	-แนะนำยาที่ควรรับประทานคือ	-ส่งต่อเพื่อรับยา Simvastatin เพิ่ม	-แพทย์จ่ายยา simvastatin ให้ผู้ป่วยตามที่ เภสัชกรแนะนำ LDL ลดลง จาก 132 ลงมา อยู่ในเป้าหมาย -ผู้ป่วยรับประทานยาได้ถูกต้องและเหมาะสม
3. รายที่ 3	-ผู้ป่วยรับประทานยาก่อนอาหารนานเกินไป -ผู้ป่วยมีอาการคลื่นไส้ น้ำตาไหลตลอด	-แนะนำให้ผู้ป่วยรับประทานยา Glipizide ก่อนอาหาร 30 นาที	-ส่งต่อเพื่อรับการรักษา	-รับประทานยาได้ถูกต้อง -แพทย์ได้ตรวจวินิจฉัยด้วยเลือดให้ผู้ป่วย
4. รายที่ 4	-ไม่คุมอาหาร -ระดับน้ำตาลในเลือดสูง ควรปรับขนาดยา ลดระดับน้ำตาลในเลือด	-แนะนำการควบคุมอาหาร	-เขียนใบส่งต่อเพื่อปรับเพิ่มขนาดยา	-ยังไม่สามารถประเมินได้ -แพทย์ปรับเพิ่มขนาดยา Glipizide
5. รายที่ 5	-ผู้ป่วยไม่ได้รับการรักษาที่เหมาะสม -วิธีพ่นยาไม่ถูกต้อง -ใช้ยาไม่สม่ำเสมอ	-สอนวิธีพ่นยาให้ผู้ป่วย แนะนำให้ใช้ยาต่อเนื่อง	-เขียนใบส่งต่อเพื่อให้ได้รับยา ICS	-แพทย์เพิ่มยา Budesonide ให้แก่ผู้ป่วยตามที่เภสัชกรแนะนำ -ผู้ป่วยพ่นยาได้ถูกต้อง -ผู้ป่วยใช้ยาต่อเนื่อง

ผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่ร้านยา

ชื่อกระบวนการ: การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตสารสกัดไล่แมลงเพื่อเกษตรกรปลอดภัยในชุมชน

คณะ/หน่วยงาน ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

1. นายไกรเลิศ ทวีกุล	หัวหน้าโครงการ
2. นายสุวัฒน์ บุญจันทร์	คณะเกษตรศาสตร์
3. นางขวัญแก้ว ฉลุพิทักษ์	พัฒนาชุมชนบ้านฝาง
4. นายสมภาร รักดีกำจร	ธกส. บ้านฝาง

โทรศัพท์: 043-212 495

E-mail address: tkrail@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellent for community service

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ด้วยการตื่นตัวของผู้บริโภคทั้งในเมืองและชนบท ที่ต้องการได้วัตถุดิบทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากข้าว ผักและผลไม้ ประเด็นเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ผลิต คือเกษตรกร ต้องหวนกลับมาตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นในอดีต อะไรที่เกิดในปัจจุบันและคาดว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต ทั้งด้านการลงทุน ค่าใช้จ่าย สารพิษตกค้าง สุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยนำเข้าสารเคมีปราบศัตรูพืชเพิ่มขึ้นทุกปี ดังเช่นในปี 2542 นำเข้าเป็นมูลค่า 9,112 ล้านบาท เพิ่มใน 2554 เป็นมูลค่า 16,816 ล้านบาท ในปี 2552 สิ่งเหล่านี้ส่งผลด้านลบ ต่อมนุษย์ ดิน น้ำและสิ่งแวดล้อมต่างๆอีกด้วย

ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าว จึงได้เกิดความคิดและหาแนวทางที่จะทำการผลิตพืชผักและข้าวให้ปลอดภัยจากสารพิษอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำพืชพรรณจากธรรมชาติที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นนำมาพัฒนา จนมีคุณสมบัติไล่แมลงและไม่เป็นพิษต่อคนและสภาพแวดล้อม ดังนั้นจึงได้ศึกษาค้นคว้าว่าพืชอะไรที่มีคุณสมบัติอย่างนั้นพร้อมกับค้นคว้าและพัฒนาอุปกรณ์สกัดสารไล่แมลงจากพืชพรรณที่มีในชุมชน โดยยึดหลักการปฏิบัติการด้วยวิธีการที่ง่ายต่อการทำงานของเกษตรกร และสามารถทำได้เองในชุมชน มีราคาไม่แพง เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่เกษตรกรสามารถใช้งานและบำรุงรักษาในชุมชนได้ พร้อมกับสามารถเลือกใช้พลังงานจากหลากหลายแหล่ง ที่สำคัญ คือ เป็นกระบวนการที่มีการผลิตในระบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต่อมนุษย์ ดิน น้ำ ป่า

หลังจากการค้นคว้าหาข้อมูลด้านพืชที่สามารถนำมาสกัดเป็นสมุนไพรไล่แมลงได้ รวมทั้งพัฒนาจนได้อุปกรณ์ที่เหมาะสม จึงได้ทำการขยายผลด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ทั้งภูมิภาคของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาอุปกรณ์ผลิตสารสกัดสมุนไพรไล่แมลงให้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานของเกษตรกร
2. ศึกษาพืชพรรณที่มีสารออกฤทธิ์สามารถป้องกันและขับไล่แมลงศัตรูพืชได้
3. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสารสกัดสมุนไพรไล่แมลงสู่ชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยกัน

กระบวนการดำเนินงาน

- 1.สำรวจ วิเคราะห์ปัญหาการผลิตผัก ---- เกษตรกรต้องการแก้ไข ปัญหา โรคและแมลง
- 2.ดูงาน และ พัฒนาอุปกรณ์สกัดสมุนไพรไล่แมลง
- 3.ศึกษาพืชสมุนไพรไล่แมลงในชุมชน---จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.ผลิตสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง---ใช้ในแปลงผักและดอกไม้
- 5.ประเมินภายในกลุ่มเกษตรกร ---จนพอใจ
- 6.ขยายผลสู่เกษตรกรและผู้สนใจ ---FFLP2---FFLP3
- 7.นำข้อมูลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี มาปรับปรุงทางด้าน - อุปกรณ์ / สมุนไพร / วิธีการถ่ายทอด

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

ต่อองค์กร

1. อาจารย์ได้มีการค้นคว้าและพัฒนาอุปกรณ์ สามารถนำไปพัฒนาต่อสำหรับจดลิขสิทธิ์ได้ในอนาคต
2. อาจารย์และนักศึกษานำไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรและผู้สนใจ รวมถึงช่วงงานวันเกษตร วันวิทยาศาสตร์ นำไปใช้ในการออกไปฝึกงาน
3. ได้ชื่อเสียง ด้วยการที่สื่อตีพิมพ์ โทรทัศน์และวิทยุนำไปเผยแพร่
4. เกิดองค์ความรู้ ในการผลิตผักปลอดสารพิษ การผลิตสารสกัดไล่แมลง ใน รูปแบบ เอกสารเผยแพร่ CD, VCD และอยู่ใน KKU internet

ต่อสังคมด้านต่างๆ

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง คนไทย 2,083 คน และต่าง ชาติ 97 คน ในระยะเวลา 3 ปี
2. ได้รู้ชนิดของพืชพรรณที่นำมาสกัดเป็นสารสมุนไพรจำนวน 15 ชนิดที่ในท้องถิ่น
3. มีเครือข่ายจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี 5 แห่ง ได้แก่ 1. บ้านดอนหัน จ.ขอนแก่น / 2. บ้านหนองฮี จ.ขอนแก่น / 3. บ้านสามัคคี จ. ขอนแก่น / 4. บ้านท่าตูม จ.มหาสารคาม / 5. บ้านดอนสวรรค์ จ. มหาสารคาม
4. มีการเผยแพร่ผ่านทาง Internet ของ KKU Research มีคนเข้าชม ประมาณ 24,572 คน (มกราคม 2556)
5. มีรายการโทรทัศน์ มาถ่ายทำกระบวนการผลิต และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ออกอากาศ 6 รายการ เช่น หน้าต่างเรียนรู้ ทำความดีเพื่อพ่อของเบอร์ดี
6. เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เช่น พัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอ ธกส. อบต.

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. เทคโนโลยีการผลิตสารสกัดไล่แมลงมีความเหมาะสม ใช้ง่าย ดูแลง่าย ใช้แหล่งพลังงานที่หลากหลาย
2. อุปกรณ์มีราคาถูก เพราะผลิตจากวัสดุที่เหลือใช้ กล่าวคือ ราคา 1,900 บาท ในปี 2555
3. วัตถุดิบ เช่น ยูคาลิปตัส สะเดา ขี้เหล็ก และอื่นๆ หาได้ง่ายในท้องถิ่น
4. กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อเกษตรกร
5. ประสิทธิภาพของสารสกัดไล่แมลงใช้ได้ดีในการไล่แมลงศัตรูพืชต่างๆ
6. อาจารย์มีการติดตาม ประชุม ผู้ผ่านอบรมอย่างต่อเนื่องผ่านศูนย์เรียนรู้ต่างๆ

7. เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตได้ พร้อมมีการผลิตเพื่ออนุรักษ์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. มีการติดตั้ง เซลล์สุริยะ เพื่อป้องกันแรงดันในถังไม่ให้ระเบิด พร้อมติดตั้งเครื่องวัดอุณหภูมิในถังอุปกรณ์
2. ค้นคว้าหาพืชสมุนไพรไล่แมลงอย่างต่อเนื่อง พร้อมทำฐานข้อมูลด้านต่างๆในแต่ละภูมิภาค

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. ต้องอาศัยความระมัดระวัง ความร้อนและอุณหภูมิในถังให้ดี เพราะจะมีผลต่อแรงดันและระยะเวลาในการกลั่น
2. ขาดงบประมาณในการพัฒนาสู่มาตรฐาน และมีการจดลิขสิทธิ์
3. บางแห่งมีพืชสมุนไพรน้อย ทำให้เสียเวลาหา จึงต้องมีการปลูก

ชื่อกระบวนการ : ปรับปรุงดัดแปลงรถบัสเป็นรถสุขาเคลื่อนที่

คณะ/หน่วยงาน ฝ่ายพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน กองอาคารและสถานที่

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก งานประปาและสุขาภิบาล

โทรศัพท์ 12065 **โทรสาร** 043-202339 **E-mail address** chalsa@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะมีการจัดงานตามยุทธศาสตร์ งานพระราชพิธีและงานพิธีต่างๆ มากมายหลายครั้ง เช่น งานสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทย “วันลอยกระทง” งานพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อมอดินแดง งานพระราชทานปริญญาบัตร,งานวันเกษตรอีสาน,งานวิ่ง “ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ”และงานพระราชทานเพลิงศพครูใหญ่เป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น ซึ่งทุกงานตามยุทธศาสตร์และงานพิธีฯ ดังกล่าว จะมีผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมากทั้งบุคลากร นักศึกษา ญาตินักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น งานประปาและสุขาภิบาล รับผิดชอบภารกิจให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบประปา ระบบสุขาภิบาล มีหน้าที่จัดหาห้องน้ำ-ห้องสุขา เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการอย่างเพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมงาน ซึ่งในการจัดงานฯทุกครั้งที่ผ่านมา การให้บริการห้องน้ำ-ห้องสุขา ยังไม่เพียงพอรองรับผู้เข้าร่วมงาน คณะกรรมการจัดงานฯต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าเช่าห้องน้ำ-ห้องสุขาเคลื่อนที่จากเอกชน ซึ่งมีอัตราค่าเช่าประมาณ 12,000 บาท/วัน

ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงห้องน้ำ-ห้องสุขา มีให้บริการเพียงพอรองรับผู้เข้าร่วมงานตามยุทธศาสตร์งานพระราชพิธีและงานพิธี ฝ่ายพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้ขอความอนุเคราะห์ครุภัณฑ์รถบัส หมายเลขทะเบียน40-0167 ซึ่งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุมัติจำหน่ายเป็นครุภัณฑ์ชำรุด เนื่องจากไม่สามารถใช้งานตามคุณลักษณะครุภัณฑ์เดิมได้ โดยมอบหมายให้กองอาคารและสถานที่ งานประปาและสุขาภิบาล ขอรับโอนครุภัณฑ์ และจัดทำโครงการ “พัฒนาการให้บริการระบบสาธารณูปโภค ระบบประปา” กิจกรรม “ปรับปรุง ดัดแปลงรถบัสเป็นรถสุขาเคลื่อนที่” เพื่อปรับปรุง ดัดแปลงรถบัสเป็นรถสุขาเคลื่อนที่ ขนาด 6 ห้อง(ชาย3ห้อง-หญิง3ห้อง) สำหรับให้บริการในบริเวณงานยุทธศาสตร์ งานพระราชพิธีและงานพิธีต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. เพื่อปรับปรุง ดัดแปลงรถบัสเป็นรถสุขาเคลื่อนที่ ขนาด 6 ห้อง(ชาย3ห้อง-หญิง3ห้อง)
2. เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนานวัตกรรม การสร้างสรรค์และประยุกต์กลับมาใช้ใหม่
3. เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการให้บริการของหน่วยงาน
4. เพื่อสนองนโยบายผู้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหาและการพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงาน
5. เพื่อพัฒนาศักยภาพระบบทีมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

กระบวนการดำเนินงาน

1. เป็นการจัดหาวัสดุเพื่อดัดแปลง ประกอบติดตั้งโดยบุคลากรงานประปาและสุขาภิบาล ตามรายการ ดังนี้
- ระบบโครงสร้าง ระบบท่อและสุขภัณฑ์ ระบบไฟฟ้า ระบบเครื่องยนต์
2. เป็นการจ้างเหมางานทำสีและสติ๊กเกอร์ประดับตกแต่ง

งานรีดถอดโครงสร้าง

งานระบบไฟฟ้า

งานกันผนังห้อง - งานติดตั้งสุขภัณฑ์

งานสติ๊กเกอร์ตกแต่ง

1. บุคลากรในหน่วยงานกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อหาความรู้ใหม่ตลอดเวลา
2. หน่วยงานมีเครื่องมือที่มีสภาพสมบูรณ์พร้อมในการปฏิบัติงาน
3. ผู้บริหารให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กร

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

- 1.เป็นต้นแบบในการพัฒนานวัตกรรม สร้างสรรค์และประยุกต์กลับมาใช้ใหม่
- 2.เป็นต้นแบบระบบที่มการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่มีความพร้อมในการสนับสนุนการดำเนินงาน
2. ระยะเวลาดำเนินการ
3. ต้องดัดแปลงวัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับโครงสร้างฯเดิมและเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน

การกำหนดมาตรฐานบันทึกภาระงาน

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

[ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเภสัชศาสตร์]

ชื่อกระบวนการ : การกำหนดมาตรฐานบันทึกภาระงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะ/หน่วยงาน คณะเภสัชศาสตร์/ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

อ.ดร.สมชาย สุริยะไกร โทรสาร 043-202379 E-mail : somsur@kku.ac.th

นายสินไชย เงินคุณดั่ง โทรสาร 043-202379 E-mail : nnigs@kku.ac.th

นายธนนันชัย อุ่นสิม โทรสาร 043-202379 E-mail : rana@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ขอบเขตของงานบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความหลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์ การจัดการซอฟต์แวร์ งานด้านสารสนเทศ ไปจนถึงการวางแผนกำหนดทิศทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน ซึ่งงานแต่ละด้านมีมิติในการบริหารจัดการแตกต่างกัน และแม้แต่ในงานเดียวกันก็ยังมีระดับความยากง่ายแตกต่างกันตั้งแต่ง่ายใช้เวลาไม่กี่นาที ไปจนถึงยากที่ต้องใช้เวลาเป็นเดือนในการแก้ปัญหา ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายที่ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศจะดำเนินการเพื่อกำหนดมาตรฐานการบันทึกภาระงานให้สะท้อนถึงเนื้อหา ความพยายาม เวลาที่ใช้ และเป้าหมายการดำเนินงาน รวมทั้งต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิกผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ด้วยกัน

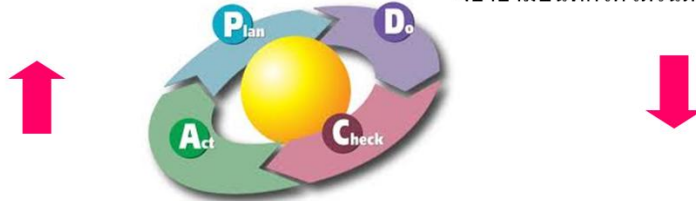
ปีที่เริ่มกระบวนการ 20 กุมภาพันธ์ 2554 จนถึงปัจจุบันดำเนินการได้ 2 ปี

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

เพื่อสร้างระบบมาตรฐานการบันทึกภาระงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

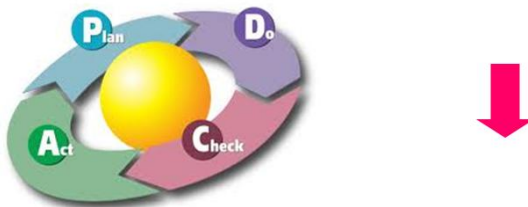
กระบวนการดำเนินงาน

- **Phase 1:** ประชุมชี้แจง & ระดมสมอง
ความจำเป็น, รูปแบบการบันทึก,
ซอฟต์แวร์ที่ใช้
- เริ่มดำเนินการ 20 กพ.2554
- บันทึกใน Google Drive
- ระบุขั้นตอนทำงานโดยละเอียด
- พยายามบันทึกให้ได้วันต่อวัน

- กระตุ้นบุคลากรให้เห็นความสำคัญ
- ตรวจสอบทาง Google Drive
- อภิปรายผลลัพธ์ในที่ประชุมศูนย์ฯ
- พุดประเด็นที่น่าสนใจในที่ประชุมฯ
- นำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน

- **Phase 2:** ประชุมชี้แจง & ระดมสมอง
สรุปปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ
, ปรับรูปแบบโดยให้อิสระบุคลากรทำ
- เริ่มดำเนินการ 1 ต.ค.2555
- แบบฟอร์มใหม่ใน Google Drive
- ลดปริมาณการบันทึกเหลือที่จำเป็น

- อภิปรายในที่ประชุม
- ตรวจสอบทาง Google Drive
- พุดประเด็นที่น่าสนใจในที่ประชุมฯ

(continue)

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

เป็นหน่วยงานแรกในคณะเภสัชฯ ที่มีบันทึกการทำงานโดยละเอียดของบุคลากร ตรวจสอบได้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสิ่งที่บันทึกได้

KPI

เชิงปริมาณ: อัตราการบันทึกภาระงาน

เชิงคุณภาพ: ความครบถ้วนในการบันทึก (field & content)

ประวัติกเวลา	ชื่อบุคลากร	Job Type ประเภทของงาน	Job Detail รายละเอียดของงาน	ผู้ขอใช้บริการ	บันทึกเพิ่มเติม	ผู้ตรวจสอบ	ผลการดำเนินงาน
1/10/2555, 10:11:39	IT5-ธนิชชัย อุ่นเสริม	8-IT34-Graphic : PHOTO ถ่ายวิดีโอ ตัดต่อ ออกแบบไวรัล	กิจกรรมปฐมนิเทศงาน นักศึกษาออกฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ประจำการศึกษา	อัญชลี หนักแน่น	ถ่ายภาพ > อัฟข่าว > PR ภาพบนเฟซบุ๊ก > เก็บข้อมูลในคลัง	ITSU-ดร. สมชาย สุริยะไกร	
1/10/2555, 13:46:56	IT3-มนต์ชัย นามโคตร	8-IT34-Graphic : PHOTO ถ่ายวิดีโอ ตัดต่อ ออกแบบไวรัล	พิมพ์การ์ดวันเกิด ประจำเดือนตุลาคม 2555 อาจารย์และบุคลากรคณะเภสัชฯ	คุณเพ็ญศรี สร้อยขุณ		IT3-มนต์ชัย นามโคตร	ดำเนินงานเรียบร้อย
1/10/2555, 16:17:00	IT1-สินไชย เงินคุณด้วง	4-IT32-Network WIFI Internet	- mail2.kku.ac.th สารบรรณคณะฯ ไม่สามารถส่งได้ ได้สอบถามคุณศรีชัย แล้ว เกิดจากตัว mail มีปัญหา รับ	บุญรัตน์		ITSU-ดร. สมชาย สุริยะไกร	อยู่ระหว่างดำเนินงาน
8/10/2555, 12:54:17	IT4-ภราดร สอนพิละ	1-IT43-ห้องเรียน ห้องประชุม	ติดตั้ง OS และ Programs ใช้งานทั่วไปใน Notebook Samsung ที่ห้องประชุม สุ่มด่ จำนวน 14 เครื่อง	-	ติดตั้งแบบระบบ Ghost และระบบผ่านการทดสอบของสมาชิกในศูนย์ฯ แล้ว	IT1-สินไชย เงินคุณด้วง	ดำเนินงานเรียบร้อย
15/11/2555, 14:43:07	IT2-แสงอรุณ หาญเข็งชัย	3-IT23-ซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์	ตรวจสอบเครื่องคุณ พรวิภา สัตนาโค	พรวิภา สัตนาโค	เครื่องมีเสียงดัง ตรวจแล้ว พัดลม Power supply ขาดรูดเปลี่ยนอะไหล่	ITSU-ดร. สมชาย สุริยะไกร	ดำเนินงานเรียบร้อย

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. การรับฟังความคิดเห็นของทุกคน
2. ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร
3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม : Google Drive
4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งส่วนตัวและในที่ประชุม

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

ในระยะต่อไปทางศูนย์จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลภาระงานที่เก็บไว้อย่างละเอียด เพื่อทำการจัดหมวดหมู่ประเภทงานที่สะท้อนถึงการบันทึกภาระงานให้สะท้อนถึงเนื้อหา ความพยายาม เวลาที่ใช้ และเป้าหมายการดำเนินงาน รวมทั้งต้องเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและสมาชิกผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ด้วยกัน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. บุคลากรในศูนย์ไม่ได้กรอกข้อมูลในบางวันเนื่องจากมีภารกิจมาก รวมถึงการไม่เห็นถึงประโยชน์ของการกรอกข้อมูลในช่วงแรกทำให้ขาดความกระตือรือร้น
2. ในระยะแรกการกรอกข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และกำหนดให้กรอกโดยละเอียดทำให้บุคลากรเสียเวลาในการกรอกพอสมควร และกรอกไม่ทันในบางครั้ง
3. ระยะแรกยังไม่คุ้นเคยกับ Google Drive แต่เมื่อใช้งานบ่อยๆก็เริ่มเกิดความเคยชิน

การพัฒนาด้านการจัดการความรู้
(Knowledge Management) คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[ฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น]

ชื่อกระบวนการ : การพัฒนาด้านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะ/หน่วยงาน ฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

1. พรวิภา สัตนาโค E-mail address : porsut@kku.ac.th

2. บุศยศรี ศรีบุศยกุล E-mail address : sbussa@kku.ac.th

โทรศัพท์ คณะเภสัชศาสตร์ 12593 - 9 ต่อ 2133 **โทรสาร** 043 – 202379

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้นำหลักการบริหาร“การจัดการความรู้”(Knowledge Management :KM) มาใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนต่อการพัฒนาองค์กรอันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยจะมีความหลากหลายทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพของตัวบุคคล พัฒนาประสิทธิภาพของงานและพัฒนาองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้ปรัชญา “งานเห็นผล คนเป็นสุข”

การจัดการความรู้เพื่อให้บรรลุผล จำเป็นต้องมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นเจ้าภาพงาน และต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลงานเชิงพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านการจัดการความรู้ โดยในปี 2554 คณะเภสัชศาสตร์ ได้มีนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practices : CoP) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่จะเสริมสร้างการจัดการความรู้ของบุคลากรเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานเดียวกันหรือข้ามกลุ่มงาน ถือเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมและพัฒนาศักยภาพตัวบุคคล หรือหน่วยงานที่มีผลงาน หรือการปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน นำเสนอโดยให้บุคลากรในแต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ หรือผู้รับบริการและคณะผู้บริหาร ช่วยให้อาสาสมัครเพื่อนำไปปรับปรุงเพิ่มเติม หรือต่อยอดองค์ความรู้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์การดำเนินงานที่ดีภายในองค์กร ตลอดจนทั้งกระบวนการดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงสารสนเทศข้ามสายงานระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในเวทีการประกวดผลงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแสดงความสำเร็จและความภาคภูมิใจ (KKU Show and Share) และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามมหาวิทยาลัยโดยกระบวนการเครือข่าย จัดโดยศูนย์ประสานงานเครือข่ายบุคลากรสายสนับสนุนคณะเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย (ศคภท.) จำนวน 15 สถาบัน เป็นประจำทุกปี

การพัฒนากระบวนการในการบริหารจัดการความรู้ ทำให้เกิดทักษะด้านความรู้ การคัดเลือก การรวบรวมผลงาน การจัดเก็บความรู้และเป็นการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลให้บุคลากร คณะเภสัชศาสตร์ ได้สร้างผลงานและได้รับรางวัลทั้งจากส่วนงานภายในและภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ปีที่เริ่มกระบวนการ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้นำหลักการบริหาร “การจัดการความรู้”(Knowledge Management : KM) มาใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนต่อการพัฒนาองค์กรอันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 โดยจะมีความหลากหลายทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพของตัวบุคคล พัฒนาประสิทธิผลของงานและพัฒนาองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้ปรัชญา “งานเห็นผล คนเป็นสุข”

ปี 2554 คณะเภสัชศาสตร์ ได้มีนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practices : CoP) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่จะเสริมสร้างการจัดการความรู้ของบุคลากรเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานเดียวกันหรือข้ามกลุ่มงาน ถือเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม พัฒนาศักยภาพตัวบุคคล และทำให้เกิดความสัมพันธ์การดำเนินงานที่ดีภายในองค์กร

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความรู้ภายในองค์กรของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเดียวกันให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีม และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรอย่างสร้างสรรค์
3. เพื่อเป็นเวทีให้บุคลากรสายสนับสนุนได้มีโอกาสในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

กระบวนการดำเนินงาน

๒. 1) การถ่ายทอดนโยบาย

ฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ คณะเภสัชศาสตร์ เป็นเจ้าภาพงานหลักในการถ่ายทอดนโยบายสู่บุคลากร คณะเภสัชศาสตร์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรรวมกลุ่มจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรได้มีเวลา มีเวที มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจร่วมกัน (คนคอยตัวกัน)

๒. 2) การประชาสัมพันธ์

จัดประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางหนังสือ E-mail และ Website ถึงสาขาวิชา/ส่วนงานต่างๆ ให้บุคลากรทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุนที่สนใจจะสร้าง/จัดตั้งกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติร่วมกัน พร้อมทั้ง เสนอโครงการ โดยคณะฯ พิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณ 5,000 บาทต่อชุมชน

๒. 3) ประชุมเตรียมการและเสนอแผนการดำเนินงาน

โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานของชุมชนนักปฏิบัติ ระหว่างเดือน มีนาคม-สิงหาคม การติดตามผลการดำเนินงานและรายงานความก้าวหน้าของแต่ละชุมชนนักปฏิบัติช่วงเดือน พฤษภาคม และเดือน กรกฎาคม และจัดเวทีนำเสนอผลงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประกวดผลงานจากชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเดือน สิงหาคม

๒. 4) การดำเนินงาน

➤ ชุมชนนักปฏิบัติดำเนินกิจกรรม (เดือนมีนาคม-สิงหาคม) ติดตามความก้าวหน้า และจัดประชุมชี้แจงการกำหนดรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) โดยมีรองคณบดีฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ เป็นผู้รับฟังการรายงานความก้าวหน้า ตลอดทั้งร่วมหารือ รับฟังความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากผู้แทนชุมชนนักปฏิบัติ (เดือน พฤษภาคม และกรกฎาคม)

๒. 5) สรุปผลการดำเนินงานและประเมินโครงการ

จัดประชุมผู้แทนของแต่ละชุมชนนักปฏิบัติ โดยรองคณบดีฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ เป็นผู้รับฟังการรายงานและประเมินโครงการ ตลอดทั้งรับฟังความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากผู้แทนชุมชน เพื่อนำไปสู่การพิจารณาสันับสนุนและส่งเสริมชุมชนนักปฏิบัติ ในการพัฒนาต่อยอดการดำเนินงาน หรือจัดตั้งชุมชนเพิ่มเติม ในปีงบประมาณต่อไป

๒. 6) การประเมินและปรับปรุง(L-Learning) กระบวนการ

จากการประเมินโครงการ ฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ ที่เป็นเจ้าภาพงาน ได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้แทนของแต่ละชุมชน บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม คณะกรรมการพิจารณาประกวดผลงาน และคณะผู้บริหาร โดยผลประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) และประเด็นที่ได้รับความพึงพอใจในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.52) คือการสนับสนุนกิจกรรม CoP ของคณะฯ โดยในปีงบประมาณต่อไป คณะเภสัชศาสตร์ จะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ของบุคลากรทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุนให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น และสร้างบรรยากาศให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบภายในองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

➤ รวบรวมประเด็นผลงานโดยจัดทำรายละเอียดของผลงานแต่ละกลุ่ม และจัดเวทีการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนางานชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ภายใต้ชื่องาน PHARM KCU CoPs SHOW & SHARE (เดือนสิงหาคม)

➤ แต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้แทนคณาจารย์จากสาขาวิชา เพื่อพิจารณาการประกวดผลงานของกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อค้นหา Best Practice

หลักเกณฑ์ในการประกวดผลงาน

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม CoPs และความต่อเนื่องของกิจกรรม
2. มีการใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) เพื่อปฏิบัติงานหรือพัฒนางาน
3. มีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองต่อการพัฒนางานและการพัฒนาองค์กร
4. เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ เช่น มีการจัดระบบงานภายใน หรือมีการต่อยอดองค์ความรู้จากงานเดิมที่มีอยู่ และเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม
5. ความสวยงามและความเป็นระเบียบครบถ้วนตามผลงานในโปสเตอร์ที่นำเสนอ

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

ผลลัพธ์และตัวชี้วัด
ความสำเร็จของ
กระบวนการ

เกิดกระบวนการบริหารจัดการด้านการจัดทำแผน
การจัดการความรู้เพื่อให้บรรลุผล ตามเกณฑ์EdPEX
หมวด 4 การวัดผล วิเคราะห์และการจัดการความรู้

ผลลัพธ์ที่มุ่งเน้นด้านการบริหารและการจัดการ
ตามเกณฑ์ สกอ.(7.2) การพัฒนาคณะ/หน่วยงาน
สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

จำนวนผลงานที่ได้จากการจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติ
(CoP) ไม่น้อยกว่า 10 ผลงาน

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

การสนับสนุนจากผู้บริหาร ที่เข้าใจต่อกระบวนการทำงาน เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีต่อองค์กร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาประสิทธิภาพของงานและพัฒนาคุณภาพองค์กร

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

การบริหารจัดการความรู้ ถือเป็นตัวชี้วัดกระบวนการพัฒนาองค์กรอันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งคณะเภสัชศาสตร์ จัดลำดับความสำคัญโครงการนี้โดยการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ ของฝ่ายแผนและระบบคุณภาพ เพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และจะหาแนวทางที่จะทำให้เกิดกระบวนการในการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุนภายในองค์กรให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

การพัฒนาด้านการจัดการความรู้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม สิ่งที่สำคัญคือการกำหนดกลยุทธ์แนวทางที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกสายงานภายในองค์กร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของกลุ่มงานสายผู้สอน ตลอดทั้งยังขาดกระบวนการกำกับ ติดตามการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการนำมาปรับใช้ด้านการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมากขึ้น

ชื่อกระบวนการ : ระบบการรายงานข้อมูลสารสนเทศด้านการใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

คณะ/หน่วยงาน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

นางวาสนา ถวิลเชื้อ โทรศัพท์ 083-1515914 โทรสาร 043-202379 E-mail : twasan@kku.ac.th

นายทศพร ศรีหาพล โทรศัพท์ 083-4174876 โทรสาร 043-202379 E-mail : stods@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ในอดีตที่ผ่านมาพบว่าการเก็บข้อมูลการใช้จ่ายเงินเพื่อรายงานให้ผู้บริหารทราบถึงสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของงบประมาณทั้งเงินแผ่นดินและเงินรายได้ตามที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีความล่าช้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลไม่ทันสมัย ดังนั้น ผู้ควบคุมดูแลเงินงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้จึงได้พัฒนางานที่รับผิดชอบ โดยได้รวบรวมขั้นตอนของการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด และนำมาประยุกต์ใช้กับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งพบว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือผู้รับผิดชอบได้นำโปรแกรม Microsoft Office Access มาประยุกต์และสร้างฐานข้อมูลที่ต้องการในด้านต่างๆ โดยฐานข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญคือ สามารถเก็บข้อมูลการใช้จ่ายเงินได้ละเอียดตามความต้องการของผู้ใช้โปรแกรม เช่น เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายรายกิจกรรม รายโครงการ รายวิชา รายสาขาวิชา รายหลักสูตร รายแผนงาน รายหมวดรายจ่าย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลนี้สามารถนำมารายงานการใช้จ่ายเงินให้ผู้บริหารทราบเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา ถูกต้อง และแม่นยำ

ปีที่เริ่มกระบวนการ

ปีงบประมาณ 2547 ถึง ปัจจุบัน (ปีงบประมาณ 2556) เริ่มดำเนินการพัฒนาระบบ เข้าปีที่ 9

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. ให้ได้มาซึ่งข้อมูลการใช้จ่ายเงินต่างๆ อย่างละเอียด รวดเร็ว
2. ให้ได้มาซึ่งข้อมูลการใช้จ่ายเงินต่างๆ ที่เป็นปัจจุบัน แม่นยำ
3. สามารถรายงานข้อมูลให้ผู้บริหารทราบถึงสถานการณ์ต่างๆ ของการใช้จ่ายเงินได้ทุกเวลา

กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นตอนกระบวนการ/วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมดของกระบวนการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน
2. จัดทำฐานข้อมูลตามรายละเอียดของงานที่ต้องการ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Access
3. เก็บข้อมูลการใช้จ่ายเงินของแต่ละเรื่องโดยละเอียดด้วยฐานข้อมูลใช้โปรแกรม Microsoft Office Access ที่ได้จัดทำขึ้น
4. นำเสนอข้อมูลการใช้จ่ายเงินต่าง ๆ ให้ผู้บริหารทราบ

กระบวนการปรับปรุงและพัฒนา

1. ทดลองใช้ฐานข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547
2. หาข้อบกพร่อง และความต้องการของผู้บริหารและนำมาปรับปรุง
3. มีการปรับปรุงทุกปีงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติราชการประจำปี

ความยั่งยืน

1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2547
2. พัฒนา/ปรับปรุงระบบฐานข้อมูล(อย่างต่อเนื่อง)
3. ใช้งานระบบจนถึงปัจจุบัน ปีงบประมาณ 2556

พัฒนาระบบอย่างต่อเนื่องมากกว่า 9 ปี (ปีงบประมาณ 2547 – 2556 (ปีปัจจุบัน))

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

มีข้อมูลความเคลื่อนไหวของการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี
ทุกระยะ

รายงานข้อมูลเสนอฝ่ายบริหาร ทุก 15 วัน/ทุกเดือน อย่างต่อเนื่อง
(เปรียบเทียบงบประมาณ หมวดเดียวกัน แต่ละปี ให้ผู้บริหารทราบ)
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ตัวชี้วัดสำคัญ :

คณะเภสัชศาสตร์ มีโปรแกรมที่ใช้เก็บฐานข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ
(งบประมาณแผ่นดิน/งบประมาณเงินรายได้) อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานข้อมูลเป็นปัจจุบัน และรายงานข้อมูลย้อนหลัง/เปรียบเทียบได้ และ
รายงานต่อผู้บริหารได้อย่างเป็นปัจจุบัน

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. ความครบถ้วนของข้อมูลการใช้จ่ายเงินในแต่ละกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร
2. ความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ความพร้อมของฐานข้อมูลที่จัดทำโดยโปรแกรม Microsoft office Access
4. ผู้ปฏิบัติงานมีความพร้อมและความตั้งใจที่จะนำประสบการณ์การทำงานมาพัฒนา ปรับปรุงระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง
5. การสนับสนุนจากคณะผู้บริหาร

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

กระบวนการที่กล่าวมานี้ได้จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นโดยผู้ปฏิบัติงานเอง ซึ่งข้อมูลบางอย่างอาจจะยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร หรือในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารใหม่ตามวาระ แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไปคือ จะทำการปรึกษารื้อกับผู้บริหารว่า ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้าง มีข้อมูลการรายงานใดที่ยังไม่สมบูรณ์หรือตรงกับความต้องการ เมื่อได้รับข้อมูลความต้องการของผู้บริหารเรียบร้อยแล้วผู้พัฒนาโปรแกรมก็สามารถนำมาปรับในฐานข้อมูลได้ทันที

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

การได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ในการใช้จ่ายเงินต้องได้มาจากรายละเอียดการขอใช้จ่ายเงินของสาขาวิชา/หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด คณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งในบางครั้งพบว่ารายละเอียดมีไม่ครบ เช่น ไม่ระบุชื่อโครงการ ไม่ระบุกิจกรรม ไม่ระบุรายวิชา เป็นต้น ทำให้การเก็บข้อมูลบางอย่างอาจไม่สมบูรณ์ ดังนั้น การที่จะให้การเก็บข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

ชื่อกระบวนการ : การสนับสนุนการบริหารงานวิจัย และบริการทางวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะ/หน่วยงาน หน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

- 1.นางทองคำ วงษ์พระจันทร์ โทร.12593-9 ต่อ 2131 E-mail address: thosir@kku.ac.th
- 2.นายอาทิตย์ วงษ์พระจันทร์ โทร.12593-9 ต่อ 2134 E-mail address: artvon@kku.ac.th
- 3.นางสาวกัญญาณัฐ เรืองศรีจันทร์ โทร.12593-9 ต่อ 2132 E-mail address yuparu@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

ในปี พ.ศ. 2553-2554 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กรใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสนับสนุนงานวิจัยของคณะเภสัชศาสตร์ และการให้บริการแก่คณาจารย์ บุคลากร บัณฑิตศึกษา และนักศึกษา ในคณะฯ ให้ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านงานวิจัย การจัดการด้านระบบงานประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ การจัดการหลักสูตรอบรมระยะสั้น และการจัดทำวารสารเภสัชศาสตร์อีสาน ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม ดังนั้น คณะเภสัชศาสตร์ จึงได้จัดตั้งหน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อให้การบริหารจัดการ และการสนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์ในคณะเภสัชศาสตร์มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการบริหารงานและพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2554-2558) และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของคณะเภสัชศาสตร์ ที่จะเป็สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของอาเซียน โดยใช้งานวิจัยเป็นฐานในการดำเนินงานและพัฒนาองค์กร และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ ที่จะเป็คณะแห่งการวิจัยและบริการวิชาการ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วงศ์วิวัฒน์ ทศนียกุล เป็นคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ. 2555 – 2558

หน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อคณบดี มีรองคณบดีฝ่ายวิจัย และผู้ช่วยคณบดีฝ่ายปฏิบัติการและบริการวิชาการ เป็นผู้กำกับดูแล มีพันธกิจในการสนับสนุนการบริหารงานวิจัยของอาจารย์ บุคลากร นักวิจัย บัณฑิตศึกษา และนักศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ นับตั้งแต่การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย การรับ-ส่งข้อเสนอโครงการวิจัย การจัดทำสัญญาเงินทุน และงานด้านการบริการทางวิชาการ การจัดเก็บข้อมูลด้านการวิจัย เพื่อกำหนดรายงานผลการปฏิบัติราชการต่อคณะฯ และการประเมินคุณภาพของ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (IQA-KKU) ตามเกณฑ์คุณภาพของ ก.พ.ร., สมศ. และ สกอ. ซึ่งเป็นภารกิจที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของคณะ และนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีบุคลากรที่สังกัดในหน่วยงานจำนวน 3 อัตรา โดยมีภารกิจหลักของหน่วยงาน 3 ด้าน ดังนี้

1) ภาระงานด้านการวิจัย เพื่อดำเนินการประสานงานด้านที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของคณะเภสัชศาสตร์ทั้งระบบ

2) ภาระงานด้านการจัดประชุมวิชาการ เป็นการดำเนินการประสานงานด้านการจัดประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ และการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์

3) ภาระงานด้านการอบรมระยะสั้น เป็นการดำเนินการประสานงานเกี่ยวกับการอบรมในหลักสูตรระยะสั้นของคณะเภสัชศาสตร์ ได้แก่ การอบรมในหลักสูตรเภสัชบำบัด การอบรมในหลักสูตรการบริบาลทางเภสัชกรรม

อีกทั้งยังมีการกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และงานพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดที่มีบุคลากรเพียง 3 คน เช่น การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ได้แก่

- ปีงบประมาณ 2551 เรื่อง การศึกษาระบบการสื่อสารด้วยระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ปีงบประมาณ 2555 เรื่อง การพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ ได้นำเสนอโปสเตอร์ในงาน KKU Show and Share 2012 และได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการนำเสนอโปสเตอร์ผลงานจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice (Show & Share) ในงานประชุมวิชาการ เรื่อง “การดึงศักยภาพในตนเองสู่การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาและการสร้างเสริมสุขภาพ” ระหว่างวันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2555 ณ อาคารเทพรัตนสิริปภา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

- ปีงบประมาณ 2555 เรื่อง การส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดด้านการวิจัยและบริการวิชาการ กรณีศึกษา: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ปีงบประมาณ 2555 จัดตั้งชุมชนนักพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R CoP) คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 2 จากโครงการ Pharm KKKU CoPs SHOW and SHARE 2012 ครั้งที่ 1 ประจำปี 2555 และรางวัลรองชนะเลิศ การนำเสนอผลงานจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Best Practice (Show & Share) ในงานประชุมวิชาการ เรื่อง “การดึงศักยภาพในตนเองสู่การเป็นผู้นำแห่งการ

เปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาและการสร้างเสริมสุขภาพ” ระหว่างวันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2555 ณ อาคารเทวรัตนสิริปภา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

- การจัดทำวารสารเภสัชศาสตร์อีสาน (IJPS) และเอกสารการประชุมวิชาการ (Proceeding) เป็นต้น
- ปีงบประมาณ 2556 เสนอเรื่อง การสนับสนุนให้อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพิ่มผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ (อยู่ในระหว่างดำเนินการ)

ซึ่งการพัฒนางานโดยใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน และการจัดระบบฐานข้อมูลวิจัย ในโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อการจัดเก็บข้อมูลวิจัยอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ซึ่งต้องเพิ่มความรู้ความสามารถและความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรม เพื่อใช้ในการจัดการระบบฐานข้อมูล การค้นหาข้อมูล การประชาสัมพันธ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องใช้การบริหารจัดการ การประสานงาน และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เกิดผลลัพธ์ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการรายงานด้านงานวิจัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้คณะเภสัชศาสตร์ ได้รับรางวัลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. เพื่อสนับสนุนระบบการบริหารงานวิจัย และงานบริการวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัย และงานบริการ วิชาการของหน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ (P)
2. การปฏิบัติงานตามแผน (D)
3. การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน (C)
4. การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงาน (A)
  - การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
  - การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R)
  - การจัดตั้งชุมชนนักพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R CoP)

“เพื่อแก้ปัญหา พัฒนา ปรับปรุง กระบวนการงาน”

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

1. ผลความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ ของการจัดประชุมวิชาการ มีระดับค่าเฉลี่ย คิดเป็น ร้อยละ 87
2. ผลความต้องการด้านการสมัครลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. บุคลากร หน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. อาจารย์ บุคลากร บัณฑิตศึกษา และนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. การสนับสนุน จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ความร่วมมือ จากหน่วยงาน สถาบันอื่นๆ

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

การพัฒนางานโดยใช้ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน การจัดระบบฐานข้อมูล และการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน สถาบันอื่นๆ เพื่อร่วมสร้างระบบการปฏิบัติงานร่วมกันที่ดี เช่น การพัฒนาระบบลงทะเบียนแบบออนไลน์ในการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

การพัฒนางานโดยใช้ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดระบบฐานข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ หรือภาคเอกชน ช่วยในการดำเนินการเขียนเป็นโปรแกรม หรือการจัดหาอุปกรณ์ ซึ่งต้องใช้งบประมาณสนับสนุน และอาจไม่มีตามที่ต้องการได้

ชื่อกระบวนการ : โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้นักศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะ/หน่วยงาน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้รับผิดชอบหลัก

รศ.ดร.สุพรรณิ พรหมเทศ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

รศ.ดร. วงศา เล้าหศิริวงศ์ รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ

ผศ.ดร.รุจิรา ดวงสงค์ และคณะ

โทรศัพท์ 043-362-077 **โทรสาร** 043-347-058 **E-mail address :** supannee@kku.ac.th

สอดคล้องกับหัวข้อ Excellence for quality Management

ที่มาและความสำคัญของผลงาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีนโยบายผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์เกี่ยวกับต่างประเทศข้อหนึ่งก็คือมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา และสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะเด่น คือคุณลักษณะเด่นของบัณฑิต “พร้อมทำงาน (Ready to Work)” โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้านดังนี้ มีประสบการณ์ร่วมปฏิบัติงานในวิชาชีพ พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (National Qualifications Framework for Higher Education of Thailand [NQF]) มีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสภาวะแวดล้อมการทำงานสมัยใหม่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ตลาดงาน สภาวะของสังคมไทยและสังคมโลก

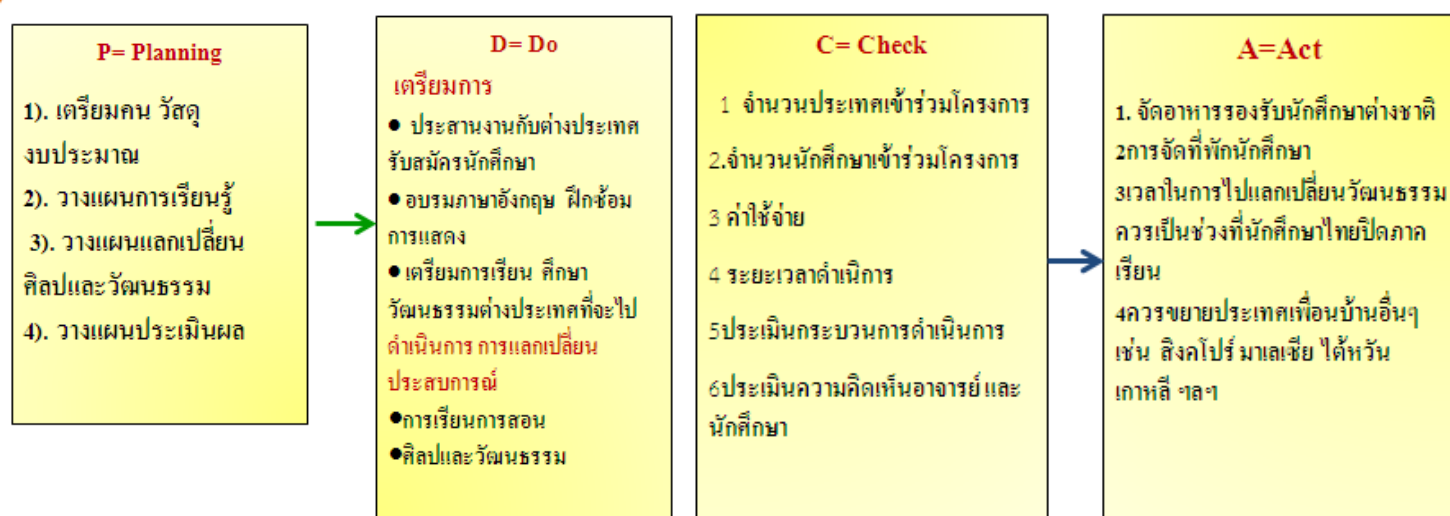
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ไว้ว่า “คณะสาธารณสุขศาสตร์ เป็นสถาบันชั้นนำด้านสาธารณสุขศาสตร์ของอาเซียน ” โดยมีเป้าประสงค์ข้อหนึ่งคือ บัณฑิตด้านสาธารณสุขศาสตร์ ที่มีคุณ ลักษณะพึงประสงค์ ตรงความต้องการของชุมชนสังคมและประเทศในระดับที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้” เพื่อการดำเนินการบรรลุเป้าประสงค์ได้ นักศึกษาจะต้องเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ของประเทศต่างๆไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การเรียนการสอน สังคม ศิลปและวัฒนธรรม ของประเทศต่างๆในภูมิภาคอาเซียนโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนักศึกษาควรมีการเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาและบุคลากรของคณะสาธารณสุขศาสตร์ในการเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนด้วย นอกจากนี้เป็นการเปิดโลกทัศน์หรือสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจบริบทของต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ทำโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านขึ้นตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา โดยเริ่มจากการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนศิลปและวัฒนธรรม ใน Faculty of Public Health, Hue College of Medicine and Pharmacy ประเทศเวียดนาม ต่อมาปี 2554 มีการแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมกับ Hasanuddin University ประเทศอินโดนีเซียในปี 2555 ได้ขยายการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักศึกษาทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ทางสาธารณสุขและวัฒนธรรมแก่นักศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ให้คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ และสามารถทำงานตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ตลาดงาน ของสังคมไทยและอาเซียน เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกระบวนการ

1. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ด้านวิชาการทางสาธารณสุขในต่างประเทศแก่นักศึกษา
2. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการด้านสาธารณสุขระหว่างคณะสาธารณสุขศาสตร์ กับเครือข่ายในกลุ่มประเทศอาเซียน
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และวิชาชีพของคณะสาธารณสุขศาสตร์
4. แลกเปลี่ยน ศิลปและวัฒนธรรม ของนักศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ระหว่างประเทศอาเซียน

กระบวนการดำเนินงาน

ผลลัพธ์และ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ

อาจารย์

1. มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามระบบ PDCA
2. มีการแลกเปลี่ยนการเรียนการสอนระหว่างประเทศ
3. ได้ประสบการณ์การเรียนการสอนในต่างประเทศ
4. มีการร่วมมือระหว่างประเทศ

นักศึกษา

1. ได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นระบบตาม PDCA
2. ได้มีประสบการณ์ตรง เรียนรู้สิ่งใหม่ในต่างประเทศ
3. ได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยตรง
4. กล้าแสดงออกมากขึ้น
5. รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างประเทศได้

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

1. ผู้บริหาร อาจารย์ มีวิสัยทัศน์ และสนับสนุน เช่น ให้ทุนสนับสนุน ติดต่อประสานงานสถาบันต่างประเทศ ให้การศึกษา
2. นักศึกษามีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และพัฒนาตนเอง เช่น พัฒนาภาษาอังกฤษ เตรียมความพร้อมที่จะเรียนในวิชาที่สนใจในต่างประเทศ
3. การให้ความร่วมมือระหว่างต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการพัฒนากระบวนการต่อไป

1. การขยายการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นักศึกษาในประเทศอื่นๆเพิ่มขึ้น เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาพัฒนาตนเองสู่ระดับนานาชาติ
2. เพิ่มจำนวนนักศึกษาในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับต่างประเทศเพื่อเพิ่มปริมาณนักศึกษาในการก้าวสู่ระดับนานาชาติ
3. เพิ่มงบประมาณสนับสนุน และหาแหล่งทุนสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นักศึกษาระหว่างประเทศ

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

1. คณะสาธารณสุขศาสตร์ไม่มีอาหารมุสลิมสนับสนุนนักศึกษาจากประเทศอินโดนีเซีย
2. การจัดที่พักนักศึกษาในต่างประเทศควรจัดให้นักศึกษาพักอยู่ในหอพักนักศึกษาเพื่อจะได้อยู่ร่วมกันทำให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากขึ้น
3. เวลาในการไปแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นเวลาในช่วงเปิดเรียนมีผลทำให้การเรียนบางวิชาไม่ต่อเนื่องกัน ควรเป็นช่วงที่นักศึกษาไทยปิดภาคเรียนเพราะว่าในต่างประเทศปิดเรียนไม่ตรงกับประเทศไทยจะไม่ทำให้รบกวนเวลาเรียนของประเทศไทย
4. ควรขยายการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไปประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ไต้หวัน เกาหลี ฯลฯ เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีระบบการบริการด้านสาธารณสุขที่ดีและเป็นประเทศที่มีการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเหมาะสมที่จะให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองในหลายๆด้าน
5. นักศึกษาควรได้รับการฝึกฝน กิริยา มารยาท ในการเข้าสังคมของประเทศที่แลกเปลี่ยน โดยเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์จากประเทศนั้นๆ เพราะจะทำให้นักศึกษาปรับตัวเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเทศนั้นๆ